

Cauza C-425/22

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

28 iunie 2022

Instanța de trimitere:

Kúria (Ungaria)

Data deciziei de trimitere:

7 iunie 2022

Recurentă:

MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.

Intimată:

Mercedes-Benz Group AG

[omissis]

Ordonanță pronunțată de Kúria [Curtea Supremă, Ungaria], sesizată cu recurs

[omissis]

Reclamantă în primă instanță: MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. ([omissis] Budapesta [omissis])

Pârâtă în primă instanță: Mercedes-Benz Group AG ([omissis] Stuttgart, Germania)

Obiectul litigiului: acțiune în despăgubire

Recurentă în recurs: reclamanta

Denumirea instanței de gradul al doilea de jurisdicție: [omissis]:

Fővárosi Ítéltábla [Curtea Regională de Apel din Budapesta-Capitală, Ungaria] [omissis]

Denumirea instanței de prim grad de jurisdicție [omissis]:

Fővárosi Törvényszék [Curtea din Budapesta-Capitală, Ungaria] [omissis]

Dispozitiv

Kúria [Curtea Supremă, Ungaria] adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarele întrebări preliminare:

1) **În cazul în care o societate-mamă introduce o acțiune în despăgubire pentru un comportament anticoncurențial al unei alte societăți pentru a obține repararea prejudiciilor cauzate de comportamentul respectiv exclusiv filialelor sale, instanța competentă stabilește sediul societății-mamă ca fiind locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă, în sensul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (denumit în continuare „Regulamentul Bruxelles Ia”)?**

2) **Este relevant, în sensul aplicării articolului 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia, faptul că, la momentul diferitelor achiziții care fac obiectul litigiului, nu toate filialele făceau parte din grupul de societăți al societății-mamă?**

[omissis]

Motive

Obiectul litigiului și situația de fapt relevantă

- 1) În decizia sa finală adoptată la 19 iulie 2016 în cauza în domeniul concurenței AT.39824 – Camioane, Comisia Europeană a constatat că intimata, cu sediul în Germania, împreună cu alte societăți, participase la o înțelegere în perioada cuprinsă între 17 ianuarie 1997 și 18 ianuarie 2011, stabilind în mod concertat prețurile de catalog brute pentru camioanele de tonaj mediu (între 6 și 16 tone) și camioanele de tonaj mare (peste 16 tone) în Spațiul Economic European, ceea ce constituia o încălcare continuă a interdicțiilor prevăzute la articolul 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare „TFUE”) și la articolul 53 din Acordul privind Spațiul Economic European.
- 2) Recurenta, o societate pe acțiuni cu sediul în Ungaria și cotate la Bursa de Valori din Budapesta, controlează în ultimă instanță societățile din grupul MOL. Recurenta este acționar majoritar sau deține în alt mod putere exclusivă de control

asupra mai multor societăți, precum MOLTRANS, cu sediul în Ungaria, INA, cu sediul în Croația, Panta și Nelsa, cu sediul în Italia, ROTH, cu sediul în Austria, și SLOVNAFT, cu sediul în Slovacia. În perioada încălcării constatate de Comisia Europeană în decizia invocată, aceste filiale ale recurente au dobândit indirect de la intimată, fie prin preluarea dreptului de proprietate, fie prin leasing financiar, în total 71 de camioane în diferite state membre.

- 3 Prin acțiunea sa, recurenta a solicitat obligarea intimății la plata sumei de 530 851 de euro, precum și a dobânzilor aferente și a cheltuielilor de judecată, susținând că aceasta este suma pe care filialele sale o plățiseră în plus pentru diferitele camioane ca urmare a înțelegerii cu privire la prețuri constatate de Comisia Europeană. În calitate de membru care deține controlul asupra grupului de societăți și invocând teoria unității economice, recurenta a încercat să valorifice în propriul beneficiu drepturile la despăgubire ale filialelor sale împotriva intimății. În temeiul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia, ea a considerat că instanța competentă este cea de la sediul său, deoarece acesta este locul unde se află centrul intereselor economice și financiare ale grupului de societăți și, prin urmare, locul unde s-a produs în ultimă instanță fapta prejudiciabilă. În calitate de societate care deține controlul asupra grupului său, recurenta a considerat că prejudiciile suferite de filialele ei ca fiind suferite de ea însăși.
- 4 Intimata a ridicat o excepție de necompetență, contestând faptul că dispoziția invocată ar putea constitui un temei pentru competența instanței.
- 5 Instanța de prim grad de jurisdicție a pronunțat o ordonanță prin care a constatat lipsa necesității de a se pronunța. Acesta a arătat că criteriul competenței speciale prevăzut la articolul 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia trebuie interpretat în mod restrictiv, în conformitate cu jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene (denumită în continuare „Curtea”) și poate fi aplicat numai în cazul în care există o legătură deosebit de strânsă. Aceasta a subliniat că, în cazul înțelegerii respective, nu se putea determina locul faptei prejudiciabile, având în vedere că a implicat o pluralitate de contracte încheiate în cadrul unor reuniuni și discuții desfășurate în diferite state membre. Instanța menționată a concluzionat că trebuia să se examineze dacă Ungaria putea fi considerată drept locul unde s-a produs prejudiciul. În această privință, a apreciat că prejudiciul suferit de recurentă consta efectiv într-un așa-numit prejudiciu pur financiar și, în acest sens, a făcut trimitere la interpretarea efectuată în Hotărârea Curții din 14 iunie 2004, Kronhofer (C-168/02, EU:C:2004:364), potrivit căreia simplul fapt că reclamantul a suferit un prejudiciu ca urmare a pierderii unei părți din patrimoniul său într-un alt stat membru nu permite ca domiciliul reclamantului (în speță, sediul său social) să fie considerat ca fiind locul unde s-a produs prejudiciul. De asemenea, aceasta a arătat că hotărârile Curții privind acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile suferite ca urmare a unei încălcări a dreptului concurenței nu sunt aplicabile în materie de competență, deoarece, în prezenta cauză, nu recurenta, ci filialele sale cu sediul în alte state membre ale Uniunii Europene sunt cele care au achiziționat camioanele și care au fost efectiv prejudiciate de denaturarea privind stabilirea prețurilor. Prin urmare, în lipsa unui element de legătură adecvat, sediul

recurenteii, în calitate de membru care controlează grupul de societăți, nu creează o legătură suficient de strânsă între obiectul litigiului și instanțele maghiare și, prin urmare, nu poate constitui un temei pentru criteriul de competență bazat pe domiciliul recurenteii.

- 6 Instanța de gradul al doilea de jurisdicție sesizată cu apelul declarat de recurentă a menținut prin ordonanță hotărârea instanței de prim grad. Examinând motivele de apel, instanța respectivă a reținut următoarele: camioanele nu au fost achiziționate de recurentă, ci aceasta a susținut în acțiunea sa doar faptul că ceea ce este relevant pentru atribuirea competenței este centrul intereselor și al activitățile sale economice, astfel încât, în opinia recurenteii, având în vedere calitatea ei de societate-mamă a grupului, locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă este sediul său. În completarea raționamentului instanței de prim grad, instanța de gradul al doilea de jurisdicție a arătat că, potrivit jurisprudenței Curții, teoria unității economice este aplicabilă numai în vederea angajării răspunderii pentru încălcarea dreptului concurenței și că aceasta nu poate fi interpretată *a sensu contrario* în raport cu persoana prejudiciată. În opinia instanței de gradul al doilea de jurisdicție, poziția recurenteii nu este susținută nici de hotărârile judecătorești pe care le invocă. Aceasta a arătat că, în conformitate cu articolul 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia, ceea ce este relevant este locul unde s-a produs prejudiciul și că acest loc trebuie determinat prin raportare la sediul [societății] prejudiciate, iar nu la sediul societății [care deține controlul] sau la împrejurările operațiunii încheiate de aceasta. Prin urmare, instanța respectivă consideră că nici noțiunea de întreprindere și nici teoria unității economice invocată de recurentă nu sunt relevante pentru atribuirea competenței, precum și că este irelevant în ceea ce privește chestiunea competenței ce entitate are putere de control asupra entității prejudiciate. Asemenea instanței de prim grad de jurisdicție, aceasta a insistat asupra faptului că, în prezenta cauză, nu recurenta a fost cea care a achiziționat și a plătit camioanele care au făcut obiectul înțelegerii, ci filialele sale, astfel încât prejudiciul nu a fost cauzat recurenteii, ci filialelor ei. Instanța de al doilea grad de jurisdicție a adăugat că, în conformitate cu interpretarea efectuată de Curte în Hotărârea din 21 mai 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335), competența instanței sesizate se limitează la prejudiciul suferit de întreprinderea al cărei sediu se află în raza sa teritorială, astfel încât factorul de legătură constând în locul unde s-a produs prejudiciului nu poate fi modificat, în special, prin aplicarea de către persoana prejudiciată a teoriei unității economice, care nu este recunoscută de normele privind atribuirea competenței.
- 7 Ordonanța definitivă a fost atacată cu recurs de recurentă, care solicită anularea sa și obligarea la continuarea procedurii în fața instanțelor sesizate anterior cu aceasta. Recurenta susține că instanțele respective au interpretat în mod eronat articolul 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia și au pus capăt în mod nelegal procedurii. În opinia sa, teoria unității economice este de asemenea relevantă pentru atribuirea competenței, deoarece recurenta, în calitate de unic membru care controlează grupul de societăți, stabilește strategia economică a societăților din grup, prin intermediul căreia este afectată în mod direct de funcționarea lor profitabilă sau deficitară. Prin urmare, aceasta susține că noțiunea de întreprindere

trebuie interpretată într-un sens unitar. Recurenta prezintă în mod detaliat jurisprudența Curții cu privire la competența în acțiunile în despăgubire pentru încălcarea dreptului concurenței. Aceasta adaugă că instanța de prim grad de jurisdicție a interpretat în mod eronat Hotărârea CDC Hydrogen Peroxide, menționată anterior, deoarece, cu toate că, în realitate, dobândirea creanțelor în discuție nu constituia un temei – astfel cum a statuat Curtea în cauza respectivă – pentru sesizarea aceleiași instanțe cu mai multe acțiuni, această legătură rezulta tocmai din noțiunea de unitate economică.

- 8 Prin întâmpinarea sa, intimata solicită menținerea ordonanței definitive. Aceasta susține că recurenta nu a cumpărat niciunul dintre camioanele care au făcut obiectul înțelegerii, astfel încât nu ea a fost cea care a suferit un prejudiciu. Intimata consideră că teoria unității economice invocată de recurentă nu poate fi interpretată în sensul pe care îl susține aceasta, neavând temei legal și nici aprobarea Curții, care nu ia în considerare, în niciuna dintre hotărârile sale, posibilitatea ca persoana prejudiciată să aplice o astfel de teorie, nici, de exemplu, în Hotărârea din 6 octombrie 2021, Sumal (C- 882/19, EU:C:2021:800), pronunțată după adoptarea ordonanței definitive. În opinia intimă, această din urmă hotărâre nu susține în niciun mod aplicarea de către recurentă a teoriei unității economice. Intimata reiterează argumentele pe care le-a prezentat anterior în legătură cu hotărârile relevante ale Curții și care coincid în esență cu interpretarea instanțelor inferioare.

Reglementarea națională și a Uniunii

- 9 În temeiul articolului 101 alineatul (1) TFUE, sunt incompatibile cu piața internă și interzise orice acorduri între întreprinderi, orice decizii ale asocierilor de întreprinderi și orice practici concertate care pot afecta comerțul dintre statele membre și care au ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței interne.
- 10 Articolul 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia prevede că o persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru în materie delictuală și cvasidelictuală, în fața instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă.
- 11 În temeiul articolului 240 alineatul (1) din a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. Törvény [Legea nr. CXXX din 2016 privind Codul de procedură civilă], instanța constată că nu mai este necesar să se pronunțe cu privire la procedură, indiferent de etapa în care este, atunci când:
- (a) în lipsa oricărui criteriu de atribuire a competenței instanțelor maghiare, competența poate fi întemeiată pe înfățișarea pârâtului, însă:
 - ba)* pârâtul nu a formulat întâmpinare sau
 - bb)* pârâtul a invocat o excepție de necompetență a instanței.

Jurisprudența Curții

- 12 Până în prezent, Curtea a examinat cu diverse ocazii în jurisprudența sa chestiuni legate de competența în acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate de o înțelegere.
- 13 În cauza CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, Curtea a subliniat, în ceea ce privește determinarea locului unde s-a produs fapta prejudiciabilă, că atribuirea competenței întemeiată pe acest criteriu depinde de identificarea, în raza teritorială a instanței sesizate, a unui eveniment concret pe parcursul căruia fie a fost definitiv încheiată această înțelegere, fie a fost încheiat un acord care constituie singurul evenimentul cauzator al prejudiciului pretins a fi cauzat unui cumpărător (Hotărârea din 21 mai 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, punctul 50). În schimb, în prezenta cauză, având în vedere că acordurile care au stat la baza înțelegerii au fost încheiate succesiv în locuri și în moduri diferite, competența nu a putut fi atribuită în acest mod. În această privință, prejudiciul a avut loc (a fost suferit) în locul în care fapta prejudiciabilă produce efecte prejudiciabile.
- 14 În Hotărârea flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, Curtea a subliniat că locul unde s- a produs fapta prejudiciabilă nu poate fi interpretat în mod extensiv, astfel încât să includă orice loc unde pot fi resimțite consecințele prejudiciabile ale unei fapte care a cauzat deja un prejudiciu survenit efectiv în alt loc, cu alte cuvinte nu include locul unde victima suferă un prejudiciu patrimonial ca urmare a unui prejudiciu inițial survenit și suferit de ea în alt stat membru (Hotărârea din 5 iulie 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, punctul 32).
- 15 Cauza Tibor-Trans, C-451/18, a fost prima procedură preliminară în legătură cu așa-numitul cartel al camioanelor, care face de asemenea obiectul prezentei cauze. În Hotărârea din 29 iulie 2019, Tibor-Trans, C- 451/18, EU:C:2019:635, punctul 25, Curtea a subliniat că expresia „locul unde s- a produs fapta prejudiciabilă” vizează atât locul materializării prejudiciului, cât și pe cel unde s- a produs evenimentul cauzator al acestui prejudiciu, astfel încât pârâtul poate fi acționat în justiție, la alegerea reclamantului, în fața instanței de la unul dintre cele două locuri. Curtea a statuat de asemenea că prejudiciul invocat în litigiul principal [din cauza respectivă] decurge în esență din costurile suplimentare plătite din cauza prețurilor ridicate în mod artificial și, astfel, rezultă că este consecința imediată a încălcării articolului 101 TFUE și reprezintă, așadar, un prejudiciu direct care poate constitui, în principiu, temeiul competenței instanțelor statului membru pe teritoriul căruia s- a materializat acesta (Hotărârea din 29 iulie 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, punctul 31). Atunci când piața afectată de comportamentul anticoncurențial se găsește în statul membru pe teritoriul căruia se pretinde că a avut loc prejudiciul invocat, este necesar să se considere că locul materializării prejudiciului, în scopul aplicării articolului 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia, se găsește în acest stat membru (Hotărârea din 29 iulie 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, punctul 33). Această soluție răspunde astfel obiectivelor de proximitate și de predictibilitate a normelor de

competență, în măsura în care, pe de o parte, instanțele statului membru în care se situează piața afectată sunt cel mai bine plasate pentru a examina astfel de acțiuni în despăgubire și, pe de altă parte, un operator economic care se dedă la comportamente anticoncurențiale se poate aștepta în mod rezonabil să fie acționat în justiție în fața instanțelor de la locul unde comportamentele sale au denaturat normele unei concurențe sănătoase (Hotărârea din 29 iulie 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, punctul 34).

- 16 În cauza Volvo și alții, C-30/20, Curtea și-a dezvoltat jurisprudența, statuând că articolul 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia trebuie interpretat în sensul că, în cadrul pieței afectate de acorduri coluzive privind stabilirea și majorarea prețurilor bunurilor, este competență internațional și teritorial să se pronunțe, în temeiul locului materializării prejudiciului, asupra unei acțiuni în repararea prejudiciului cauzat de aceste acorduri contrare articolului 101 TFUE fie instanța în a cărei rază teritorială întreprinderea care se consideră prejudiciată a cumpărat bunurile afectate de acordurile respective, fie, în cazul unor achiziții efectuate de această întreprindere în mai multe locuri, instanța în a cărei rază teritorială se află sediul social al acesteia (Hotărârea din 15 iunie 2021, Volvo și alții, C-30/20, EU:C:2021:604, punctul 43).
- 17 În cauza Sumal, C-882/19, Curtea a statuat că victima unei practici anticoncurențiale a unei întreprinderi poate să introducă o acțiune în despăgubire, fără deosebire, împotriva unei societăți- mamă care a fost sancționată de Comisie pentru această practică într- o decizie sau împotriva unei filiale a acestei societăți, care nu este vizată de decizia respectivă, din moment ce constituie împreună o unitate economică (Hotărârea din 6 octombrie 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, punctul 67). Atunci când piața afectată de comportamentul anticoncurențial se află în statul membru pe teritoriul căruia se pretinde că a avut loc prejudiciul invocat, este necesar să se considere că locul materializării prejudiciului, în scopul aplicării articolului 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia, se află în acest stat membru (Hotărârea din 6 octombrie 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, punctul 66).

Motivarea trimiterii preliminare cu care este sesizată Curtea

- 18 Kúria [Curtea Supremă, Ungaria] consideră că este necesar să răspundă la întrebările preliminare atât pentru soluționarea litigiului cu care este sesizată, cât și în scopul unei interpretări și aplicări uniforme a articolului 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia. Nu există o jurisprudență constantă a Curții în această privință și nici nu se poate considera că răspunsurile posibile „nu lasă loc niciunei îndoieli rezonabile” (Hotărârea din 6 octombrie 1982, Sri CILFIT și alții, 283/81, EU:C:1982:335, punctul 21).
- 19 Potrivit instanței de gradul al doilea de jurisdicție care a fost sesizată cu prezenta cauză, instanțele maghiare nu sunt competente să judece litigiul inițiat de societatea-mamă. În opinia sa, ar fi contrar principiilor economiei și eficienței

procedurale ca instanțele maghiare să judece acțiuni în despăgubire formulate de societăți comerciale care au, majoritatea, sediul în străinătate și care au la bază contracte privind autovehicule încheiate în afara Ungariei. De asemenea, recurenta nu poate fi considerată ca fiind un cumpărător indirect al camioanelor, iar prejudiciul nu a fost suferit de societatea-mamă, ci de filialele acesteia; societatea-mamă ar fi putut suferi doar un prejudiciu financiar, ceea ce nu justifică competența instanței de la locul unde își are sediul societatea-mamă drept loc unde s-a produs fapta prejudiciabilă. În susținerea atribuirii competenței în favoarea instanțelor maghiare, recurenta nu invocă achiziții efectuate în Ungaria, ci se bazează pe centrul activității economice și al intereselor grupului de societăți, ceea ce nu justifică competența prevăzută la articolul 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia.

- 20 Nu se contestă faptul că, în jurisprudența sa, Curtea a dezvoltat teoria unității economice, potrivit căreia victima unei practici anticoncurențiale poate introduce o acțiune în despăgubire împotriva uneia dintre entitățile juridice care face parte din grupul de societăți în cauză. Astfel, pentru a asigura aplicarea efectivă a dreptului concurenței, persoana prejudiciată are posibilitatea de a introduce o acțiune în despăgubire fie împotriva societății-mamă, fie împotriva uneia dintre filialele sale, indiferent căreia dintre acestea i s-a imputat de către Comisie, în decizia sa, că a încălcat dreptul concurenței (Hotărârea din 6 octombrie 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800).
- 21 Jurisprudența Curții este de asemenea uniformă în sensul că participanții la o înțelegere nu pot ignora faptul că cumpărătorii bunurilor în discuție sunt stabiliți în interiorul pieței afectate de practicile coluzive și, prin urmare, trebuie să se aștepte, în temeiul cerinței previzibilității, să fie acționați în justiție pe teritoriul oricăruia dintre statele membre în cauză (Hotărârea din 15 iulie 2021, Volvo și alții, C-30/20, EU:C:2021:604, punctele 38 și 42).
- 22 Cu toate acestea, Curtea nu s-a pronunțat încă cu privire la aspectul dacă, în contextul interpretării articolului 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia, teoria unității economice este aplicabilă și persoanei prejudiciate.
- 23 De asemenea, Kúria [Curtea Supremă, Ungaria] nu s-a pronunțat încă în nicio cauză cu privire la problema juridică ridicată, cu toate că, în prezent, pe rolul său se află mai multe cauze cu un obiect similar, astfel încât nu poate evita să dea un răspuns.
- 24 Kúria [Curtea Supremă, Ungaria] consideră că este caracteristic prezentei cauze faptul că, având în vedere excepția de necompetență invocată de intimată, instanțele inferioare au decis să nu se pronunțe asupra acesteia, în special pentru motivul că societatea-mamă nu suferise niciun prejudiciu și nu se putea prevala de prejudiciul suferit de filialele sale ca prejudiciu indirect. Deși întrebările respective privesc fondul cauzei, este necesar un răspuns pentru a putea determina instanța competentă, întrucât constituie o chestiune preliminară aspectul dacă sediul societății-mamă ar putea constitui un temei pentru competența instanțelor

maghiare, drept loc unde s-a produs prejudiciul, în sensul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia, cu alte cuvinte dacă și cum poate fi aplicată teoria unității economice *a sensu contrario*.

- 25 Situația de fapt din prezenta cauză se caracterizează de asemenea prin faptul că, în perioada în care a funcționat înțelegerea privind prețurile constatată prin decizia Comisiei Europene, nu toate filialele aparțineau societății-mamă, astfel încât nu făceau parte nici din grupul de societăți atunci când au efectuat achizițiile în litigiu. În cazul în care Curtea consideră că sediul societății-mamă, cu titlu de loc unde s-a produs prejudiciul, reprezintă un factor juridic care permite atribuirea competenței de a soluționa acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile suferite de filialele sale, se ridică problema dacă este relevant faptul că nu toate societățile aparțineau societății-mamă la momentul producerii prejudiciului.

[*omissis*]

Budapesta, 7 iunie 2022

[semnături]

[*omissis*]

DOCUMENT DELIBERÉ